सुखादिभ्यश्च । (१३१/१९३७)

सुख इत्येवमादिभ्यः प्रातिपदिकेभ्यः इनिः प्रत्ययो नियम्यते मत्वर्थे । सुखी । दुःखी । 'माला क्षेपे' (ग.सू.१३६) इति पठ्यते, व्रीह्यादिषु च मालाशब्दोऽस्ति, तदिह क्षेपे मतुब्बाधनार्थं[1] वचनम् ।

सुख । दुःख । [2]तृप्र । कृच्छ्र । [3]आस्र । [4]अलीक । करुणा । [5]कृपण । सोढ । [6]प्रमीप । [7]शील । [8]हल । 'माला क्षेपे' (ग.सू.१३६) । प्रणय ॥

धर्मशीलवर्णान्ताच्च । (१३२/१९३८)

अन्तःशब्दः प्रत्येकमभिसम्बध्यते । धर्माद्यन्तात् प्रातिपदिकात् इनिः प्रत्ययो [9]नियम्यते । ब्राह्मणानां धर्मो [10]ब्राह्मणधर्मः, सोऽस्यास्ति इति ब्राह्मणधर्मी । ब्राह्मणशीली । ब्राह्मणवर्णी ॥

हस्ताज्जातौ । (१३३/१९३९)

हस्तशब्दात् इनिः प्रत्ययो नियम्यते मत्वर्थे, समुदायेन चेज् जातिरभिधीयते । हस्तोऽस्य अस्ति इति हस्ती[11] । हस्तिनौ । हस्तिनः । जातौ इति किम् ? हस्तवान् पुरुषः ॥

वर्णाद् ब्रह्मचारिणि । (१३४/१९४०)

वर्णशब्दात् इनिः प्रत्ययो [12]भवति मत्वर्थे समुदायेन चेद् ब्रह्मचारी [13]भण्यते । [14]ब्रह्मचारीति त्रैवर्णिकोऽभिप्रेतः । स हि विद्याग्रहणार्थमुपनीतो ब्रह्म चरति, [15]नियममासेवते इत्यर्थः । वर्णी, वर्णिनौ, वर्णिनः । ब्रह्मचारिणि इति किम् ? वर्णवान् । ब्राह्मणादयस्त्रयो वर्णा वर्णिनः उच्यन्ते ॥

पुष्करादिभ्यो देशे । (१३५/१९४१)

पुष्कर इत्येवमादिभ्यः प्रातिपदिकेभ्य इनिः प्रत्ययो [16]भवति समुदायेन चेद् देशोऽभिधीयते । पुष्करिणी । पद्मिनी । देशे इति किम् ? पुष्करवान् हस्ती ।

[६०१] इनिप्रकरणे बलाद् बाहूरुपूर्वादुपसङ्ख्यानम् । (म.भा.२.४००)

बाहुबली । ऊरुबली ।

[६०२] सर्वादेश्च । (म.भा.२.४०१)

सर्वधनी । सर्वबीजी । सर्वकेशी नटः ।

---

1. पुनर् इत्यधिकम् क. ड. फ. 2. तृप्त कृष्ण ड. 3. अस्र ड, आस्र ह. 4. अतीत करुण ड. 5. अकृपण इत्यधिकम् ह. 6. प्रतीप क. ड. फ. ह. 7. फल इत्यधिकम् ड. 8. हल नास्ति ह. 9. भवति मत्वर्थे क. ड. 10. नास्ति फ. 11. ब्राह्मणधर्मतः इत्यधिकम् क. 12. नियम्यते क. फ. 13. गम्यते क. 14. ब्रह्मचारिणो ब्राह्मणाः क. 15. नियमानासेवते क. 16. नियम्यते क. ड. फ.